

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 88/12
Luxemburg, 26 juni 2012

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-199/11
Europese Unie / Otis NV e.a.

Advocaat-generaal Cruz Villalón is van mening dat het Handvest van de grondrechten niet eraan in de weg staat dat de Commissie na het bestaan van een kartel te hebben vastgesteld, voor de nationale rechter vergoeding vordert van de schade die de Unie als gebruiker heeft geleden

Hoewel de nationale rechter de geldigheid van de beschikking van de Commissie over het kartel niet kan beoordelen, wordt voor de karteldeelnemers het recht op een doeltreffende voorziening in rechte voor het Hof van Justitie van de Europese Unie gegarandeerd

Wanneer de Europese Commissie een overeenkomst mededingingsverstorend verklaart, bindt dit alle overheidsinstanties, dus ook nationale rechterlijke instanties.

In februari 2007¹ heeft de Commissie geldboetes van in totaal meer dan 992 miljoen EUR aan de ondernemingen Otis, Kone, Schindler en ThyssenKrupp opgelegd omdat zij aan kartels hadden deelgenomen op de markt voor de verkoop, de installatie, het onderhoud en de modernisering van liften en roltrappen in België, Duitsland, Luxemburg en Nederland.

De betrokken ondernemingen hebben bij het Gerecht van de Europese Unie beroep tot nietigverklaring ingesteld. Bij arresten van 13 juli 2011² heeft het Gerecht de beroepen van Otis, Kone en Schindler verworpen. Voor de ondernemingen van de ThyssenKrupp-groep heeft het Gerecht de geldboetes verlaagd.

De ondernemingen van de vier groepen hebben elk bij het Hof van Justitie hogere voorziening ingesteld met het oog op vernietiging van de arresten van het Gerecht. Die hogere voorzieningen worden thans behandeld.

De Commissie heeft ook in juni 2008 als vertegenwoordiger van de Europese Unie (toen nog Europese Gemeenschap) bij de Rechtbank van koophandel te Brussel een vordering ingesteld, waarbij van Otis, Kone, Schindler en ThyssenKrupp een schadevergoeding van 7 061 688 EUR wordt gevorderd. Volgens de Commissie heeft de Europese Unie door het kartel waaraan die ondernemingen hebben deelgenomen, in België en Luxemburg financiële schade geleden. De Europese Unie had namelijk diverse overheidsopdrachten gegund voor de installatie, het onderhoud en de modernisering van liften en roltrappen in verschillende gebouwen van de Europese instellingen in die twee landen en had daarvoor meer dan de marktprijs moeten betalen als gevolg van het door de Commissie onrechtmatig verklaarde kartel.

¹ Beschikking C(2007) 512 definitief van de Commissie van 21 februari 2007 in een procedure op grond van artikel 81 [EG] (Zaak COMP/E-1/38.823 – Liften en roltrappen), waarvan een samenvatting is bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* (PB 2008, C 75, blz. 19).

² Arresten in zaak T-138/07 Schindler Holding Ltd e.a./Commissie; in de gevoegde zaken T-141/07 General Technic-Otis Sàrl/Commissie, T-142/07 General Technic Sàrl/Commissie, T-145/07 Otis SA e.a./Commissie, T-146/07 United Technologies Corp./Commissie; in de gevoegde zaken T-144/07 ThyssenKrupp Liften Ascenseurs NV/Commissie, T-147/07 ThyssenKrupp Aufzüge GmbH e.a./Commissie, T-148/07 ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg Sàrl/Commissie, T-149/07 ThyssenKrupp Elevator AG/Commissie, T-150/07 ThyssenKrupp AG/Commissie, T-154/07 ThyssenKrupp Liften BV/Commissie, en in zaak T-151/07 Kone Oyj e.a./Commissie (zie PC [72/11](#)).

De Rechtbank van koophandel te Brussel heeft het Hof van Justitie een aantal prejudiciële vragen gesteld. In het bijzonder wenst de Rechtbank te vernemen of het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (meer bepaald het recht op toegang tot de rechter en het beginsel van „equality of arms” tussen de procespartijen) toestaat dat de Commissie als vertegenwoordiger van de Unie een aansprakelijkheidsvordering voor schade als gevolg van mededingingsverstorende gedragingen instelt, wanneer zij eerder zelf de beschikking heeft vastgesteld waarbij die gedragingen zijn geconstateerd en de bevoegde rechter gebonden is aan deze beschikking en de geldigheid ervan niet kan beoordelen.

In zijn conclusie van heden **is de advocaat-generaal in de eerste plaats van mening dat het recht op toegang tot de rechter zich niet ertegen verzet dat een nationale rechter uitspraak doet over een vordering tot vergoeding van door de Unie geleden schade, wanneer de mededingingsverstorende gedragingen waardoor de schade is veroorzaakt, in een beschikking van de Commissie zijn vastgesteld.**

In dit verband herinnert Cruz Villalón eraan dat **de Rechtbank van koophandel te Brussel haar rechtsmacht uitoefent in het kader van de bestaande taakverdeling tussen de nationale rechter en de Unierechter.**

In het kader van die taakverdeling staat het aan het Hof van Justitie van de Europese Unie om uitspraak te doen over de geldigheid van de handelingen van de Unie, daaronder begrepen de beschikkingen van de Commissie. Wanneer een handeling van de Commissie specifiek is gericht aan iemand, kan deze persoon een beroep tot nietigverklaring van deze handeling instellen bij het Gerecht en in laatste instantie bij het Hof van Justitie (wat in casu is gebeurd). **Het beroep tot nietigverklaring bij die instanties is dan ook een kanaal dat een volledige rechterlijke toetsing van de handelingen van de Commissie mogelijk maakt en de rechtzoekende het recht op een doeltreffende voorziening in rechte garandeert.**

Het **staat aan de nationale rechter om de schade vast te stellen en te kwantificeren die de Unie als gevolg van in een beschikking van de Commissie vastgestelde mededingingsverstorende gedragingen heeft geleden.** Wanneer hij daarbij aan de geldigheid van de beschikking van de Commissie twijfelt, kan de nationale rechter steeds de behandeling van de zaak schorsen in afwachting dat het Gerecht of het Hof de geldigheid van deze beschikking bevestigt.

De Rechtbank van koophandel te Brussel is dus weliswaar gebonden aan de vaststelling van het in de beschikking van de Commissie onrechtmatig verklaarde gedrag, maar dit betekent geenszins dat de rechterlijke toetsing van deze beschikking beperkt is en dat partijen geen toegang tot de rechter hebben.

In de tweede plaats is de advocaat-generaal van mening dat het recht op „equality of arms” zich niet ertegen verzet dat de Commissie als vertegenwoordiger van de Unie een vordering tot schadevergoeding instelt bij de nationale rechter, hoewel zij zelf daaraan voorafgaand een inbreukdossier heeft behandeld en de beschikking in dat dossier als grondslag voor de vordering dient.

De advocaat-generaal herinnert eraan dat het beginsel van „equality of arms” tot doel heeft een evenwicht tussen de procespartijen te verzekeren en zo te garanderen dat elk aan de rechter overgelegd document door alle procespartijen kan worden gecontroleerd en bestreden. Zo is er gebrek aan evenwicht wanneer de rechter over gegevens beschikt die de ene partij bevoordelen ten opzichte van de andere partij, zonder dat de benadeelde partij effectieve middelen heeft om deze gegevens te betwisten. Het enkele feit dat de Commissie in het kader van een eerder onderzoek bepaalde informatie heeft vergaard en deze informatie niet ter beschikking van de rechter heeft gesteld, betekent volgens de advocaat-generaal dan ook niet dat zij a priori een voordelige positie heeft die het beginsel van „equality of arms” schendt.

In deze zaak stelt de advocaat-generaal vast dat de informatie die de Commissie tijdens de inbreukprocedure heeft vergaard (informatie waarover overigens niet alle verwerende

ondernemingen beschikken omdat het kan gaan om informatie waarop het beroepsgeheim rust), niet aan de Rechtbank van koophandel te Brussel is overgelegd. In casu hebben de verwerende ondernemingen namelijk niet aangetoond dat de Commissie naast de openbare beschikking van de Commissie ook andere informatie heeft overgelegd in het bij de Belgische rechter aanhangige geding.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, het Hof in volledige onafhankelijkheid een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van de conclusie is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170